

2022

**LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ
(LGS) KAPSAMINDA
İLK YERLEŞTİRME SONUÇLARI**

2022

**LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ
(LGS) KAPSAMINDA
İLK YERLEŞTİRME SONUÇLARI**

2022

**LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ
(LGS) KAPSAMINDA
İLK YERLEŞTİRME SONUÇLARI**

TEMMUZ 2022

HAZIRLAYANLAR

DR. H. EREN SUNA

DR. HANDE ÖZÇELİK

TASARIM VE UYGULAMA

ÜMARE ALTUN

FOTOĞRAFLAR

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar ANKARA
www.meb.gov.tr

© Bu yayının tüm hakları T.C. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. T.C. Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

İçindekiler

Tablolar Dizini • 4

Şekiller Dizini • 4

Grafikler Dizini • 5

Yönetici Özeti • 6

1. GİRİŞ • 9

2. TERCİH VE YERLEŞTİRME ANALİZLERİ • 13

2.1 2022 LGS Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleştirme Sonuçları • 14

2.1 Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrencilerin Okul Türüne Göre Tercih Dağılımı • 15

2.3 Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleştirmede Ortaokul ve Lise Türleri Arası Geçişler • 17

2.4 2022 Yerel Yerleştirme Sonuçları • 20

3. TERCİHLER İÇİN REHBERLİK HİZMETLERİ • 23

4. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE SEKTÖR VE BAKANLIK PAYDAŞLARI ARASINDA YAPILAN PROTOKOLLER KAPSAMINDAKİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ • 27

4.1 MEB ile ASELSAN Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü • 28

4.2 MEB ile ASELSAN Konya Silah İşletmeleri A.Ő. Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü • 29

4.3 MEB ile İTÜ Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü • 30

4.4 MEB ve Teknopark İstanbul Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü • 31

4.5 MEB ve İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü • 32

4.6 MEB ve Demirören Medya Mesleki ve Teknik Eğitim İş birliği Protokolü • 33

5. SONUÇ • 35

Kaynaklar • 40

Tablolar Dizini

Tablo 1	Okul Türüne Göre Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrenci Sayısı	15
Tablo 2	Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrencilerin Ortaokul ve Lise Türleri Arasındaki Geçiş Oranları	18
Tablo 3	ASELSAN MTAL'e Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	29
Tablo 4	ASELSAN Konya MTAL'E Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	30
Tablo 5	İstanbul Teknik Üniversitesi MTAL'e Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	31
Tablo 6	Teknopark İstanbul MTAL'e Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	32
Tablo 7	İstanbul Havalimanı MTAL'e Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	32
Tablo 8	Demirören Medya MTAL'e Yerleşen Öğrencilerin Alanlara Göre En Yüksek Yüzdellik Dilimleri	33

Şekiller Dizini

Şekil 1	2022 Ortaöğretim Kurumları Tercih, Başvuru ve Yerleştirme Takvimi	10
Şekil 2	Liselere Geçiş Sistemi Kapsamında Merkezi ve Yerel Yerleştirme Süreci	12

Grafikler Dizini

Grafik 1	Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrencilerin Tercihlerinde Okul Türleri Dağılımı	16
Grafik 2	Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrencilerin Ortaokul ve Lise Türleri Arasındaki Geçiş Diyagramı	19
Grafik 3	Öğrencilerin Yerel Yerleştirme Kapsamında Yerleştikleri Tercih Sırası Dağılımı	20
Grafik 4	Yerel Yerleştirmede Tercih Sırasına Göre Öğrencilerin Yerleştikleri Okul Türleri	22

Yönetici Özeti

Liselere Geçiş Sistemi (LGS), Bakanlığımız tarafından 2017-2018 eğitim öğretim yılından bu yana öğrencilerimizin tercihleri doğrultusunda ortaöğretim kurumlarına geçişini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bu sistemde ortaöğretime geçiş merkezi sınav puanına dayalı (sınavlı) ve yerel (sınavsız) olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilmektedir. Merkezi sınav puanına dayalı yerleştirmede öğrencilerin Merkezi Sınavda gösterdikleri performans, yerel yerleştirmede ise ikamet adresleri temel ölçüt olarak değerlendirilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2022 yılı yerleştirme süreçlerinin iyileştirilmesi için çalışmalarına 2021 yılında yapılan yerleőtirmenin akabinde başlamıştır. 2021 yılı yerleőtirmesinde elde edilen öğrenci verileri kullanılarak eğitim kurumlarının kapasitelerinin öğrenci tercihlerine göre en iyi nasıl kullanılabileceği il-ilçe düzeyinde belirlenmiştir. Yerel yerleştirme için kayıt alanları tekrar değerlendirilmiş ve öğrencilere daha fazla tercih imkânı sunacak şekilde güncellenmiştir.

2022 yılında LGS süreçleri 5 Haziran tarihinde yapılan Merkezi Sınavla başlamıştır. Sınav öncesinde öğrencilerin başvuruları, son yıllarda olduğu gibi otomatik olarak MEB tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, 2022 yılında 8. sınıftan mezun olan 1.236.308 öğrencinin 1.031.799'u Merkezi Sınavla katılmıştır. Sınav soruları aynı gün içinde kamuoyu ile paylaşılmış ve sınav sonuçları da daha önce duyurulduğu üzere 30 Haziran'da açıklanmıştır.

Merkezi Sınav sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte öğrencilerin tercih süreci başlamıştır. Bu süreçte öğrenciler yerel yerleştirme ve talep etmeleri halinde merkezi sınav puanına dayalı tercihlerini belirlemektedir. MEB, ortaöğretime geçişte öğrencilerine daha iyi bir rehberlik sunmak amacıyla son yıllarda geliştirdiği Tercih Rehberlerini, Mesleğim Hayatım Platformu ile sosyal ve konvansiyonel medya kanallarını etkin bir şekilde kullanmıştır. Son yıllarda kullanımı giderek artan Tercih Rehberlerinin 2022 yılı içinde kullanım sayısı 15 milyonun üzerine çıkmıştır. Mesleki eğitimde yaşanan paradigma değişimi de öğrencilerin bu eğitim kurumlarına ilgisini artırmış ve "Mesleğim Hayatım" platformu en sık kullanılan dijital platformlar arasında yer almıştır.

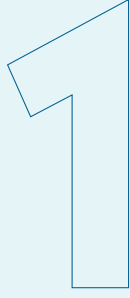
MEB'in ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede kullandığı sürekli iyileőtirme yaklaşımı, son yıllarda Covid-19 salgınının olumsuz etkilerine rağmen kararlılıkla sürdürülmüştür. Bunun bir sonucu olarak, genel yerleőtme oranları, öncelikli yerleőtme oranları ve eğitim kurumlarımızın doluluk oranları gibi yerleőtme göstergelerinde eşzamanlı bir gelişim sağlanmıştır. Çalışmanın bu kısmında, yerleőtme sürecindeki iyileőtirmelerin sonuçları 2022 yılındaki ilk yerleőtme sonuçları üzerinden değerlendirilmiştir.

Çalışmada ayrıntılarıyla gösterildiği üzere 2022 yılı, ortaöğretime geçiş sürecinde yerleőtme göstergelerinin en olumlu düzeye eriőtği yıl olmuştur. İlk yerleőtme kapsamında tercih yapan 1.008.139 öğrencinin yaklaşık %95'i tercihleri doğrudusunda bir ortaöğretim kurumuna yerleőtirilmiştir. Bu bağlamda, ilk yerleştirmede tercih yapan öğrenciler arasında 2021 yılındaki %93 yerleőtme oranı %95'e taşınmıştır. Öğrencilerin %80'den fazlasının ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmesinde kullanılan yerel yerleştirmede görülen iyileőtirmeler, il-ilçe düzeyindeki planlamaların somut çıktılar sağladığını göstermektedir. Öğrencilerin ilk üç tercihlerindeki bir ortaöğretim kurumuna yerleőtme oranları 2021 yılında %92 iken 2022 yılında %94'e ulaşmıştır. Dolayısıyla öğrencilerin ikinci bir okul türü seçme zorunluluğunun bulunmadığı öncelikli tercihlerine yerleőtme oranlarında önemli bir iyileőtme sağlanmıştır.

Öncelikli tercihlere yerleőtme oranlarının yükselmesinde memnun edici bir diğer gelişme de bu yükselişin tüm ortaöğretim türlerinde birlikte gerçekleşmesidir. Yerel yerleőtme ile mesleki ortaöğretim kurumlarına yerleşen öğrencilerin ilk tercihlerindeki kuruma yerleőtme oranları 2021'de %45,5 iken 2022'de %51,8'e; Anadolu liselerinde %52,9'dan %56,3'e ve Anadolu imam hatip liselerinde %55,5'ten %57,1'e yükselmiştir. Diğer bir ifadeyle, öncelikli tercihlere yerleőtme oranlarındaki artış yalnız bir okul türü ile sınırlı kalmamış, tüm ortaöğretim kurumlarına yaygınlaştırılmıştır. Özellikle mesleki ortaöğretimde %6'ya ulaşan artış, öğrencilerin mesleki eğitimde yaşanan dönüşüm sonrasında tercihlerindeki ağırlığı göstermesi açısından son derece önemlidir.

Yerleştirme göstergelerinde görölen iyileŐme, merkezi sınav puanına dayalı yerleştirme istatistiklerinde de açıkça görölmektedir. Nitekim sınavla öğrenci alan eğitim kurumlarının kontenjanları artırılması ile birlikte bu kurumların doluluk oranları da önemli ölçüde artmıştır. 2021 yılında sınavla öğrenci alan eğitim kurumlarının doluluk oranları %95,2 iken, 2022 yılında doluluk oranı %98,4'e yükselmiştir. Mesleki ortaöğretim kurumları merkezi sınav puanına dayalı yerleştirmede de öne çıkmaktadır zira bu kurumların doluluk oranları büyük bir artışla yaklaşık %77'den %95'e ulaşmıştır. Ayrıca sınavla öğrenci alan mesleki ortaöğretim kurumları arasında yüksek başarılı öğrencilerin tercihi olan kurumların sayısı da artmaya devam etmiştir. ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL), ASELSAN Konya MTAL ve Teknopark İstanbul MTAL, 2022 yılında da %1'lik başarı diliminden öğrencilerin tercihi olmuştur. Bu kurumlara 2022 yılında açılan Demirören Medya MTAL de katılmıştır. İstanbul Havalimanı MTAL ve Sabiha Gökçen MTAL de üst yüzdelik dilimlerden öğrenci alan okullar arasındadır.

Öğrencilerin tercih örüntüleri ve ortaokul ile ortaöğretim kurumları arasındaki akışının 2021 yılı ile oldukça benzer olması, bu göstergelere uyumlu iyileőtirmele-
rin memnuniyeti artırmaya devam edeceğini işaret etmektedir. MEB'in son yıllarda ortaöğretime öğrenci akışı ve tercihlerine uyumlu adımlar atması yerleştirme göstergelerinde iyileőtirmelere yol açmaya devam etmektedir.

GİRİŞ

Ortaokuldan başarıyla mezun olan öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleőtirmeleri iki farklı şekilde gerçekleştirilmektedir. Merkezi yerleştirme ile Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında uygulanan Merkezi Sınava katılan öğrenciler, bu sınavda gösterdikleri performanslara göre sınavla öğrenci alan fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, proje okulları ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinin Anadolu teknik programlarına yerleőtirilmektedir.

Yerel yerleştirme ise Merkezi Sınava katılma durumundan bağımsız olarak öğrencilerin ikamet ettikleri bölgede veya yakın bölgelerde tercihleri doğrultusunda sınavsız öğrenci alan okullara yerleştirme sürecini ifade etmektedir. Bu raporda ilk yerleştirme kapsamında 2022 yılında gerçekleştirilen merkezi sınav puanıyla (sınavlı) ve yerel (sınavsız) yerleştirme süreci detaylı olarak incelenmiştir.

ŞEKİL 1

2022 ORTAÖĞRETİM KURUMLARI TERCİH, BAŞVURU VE YERLEŞTİRME TAKVİMİ

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

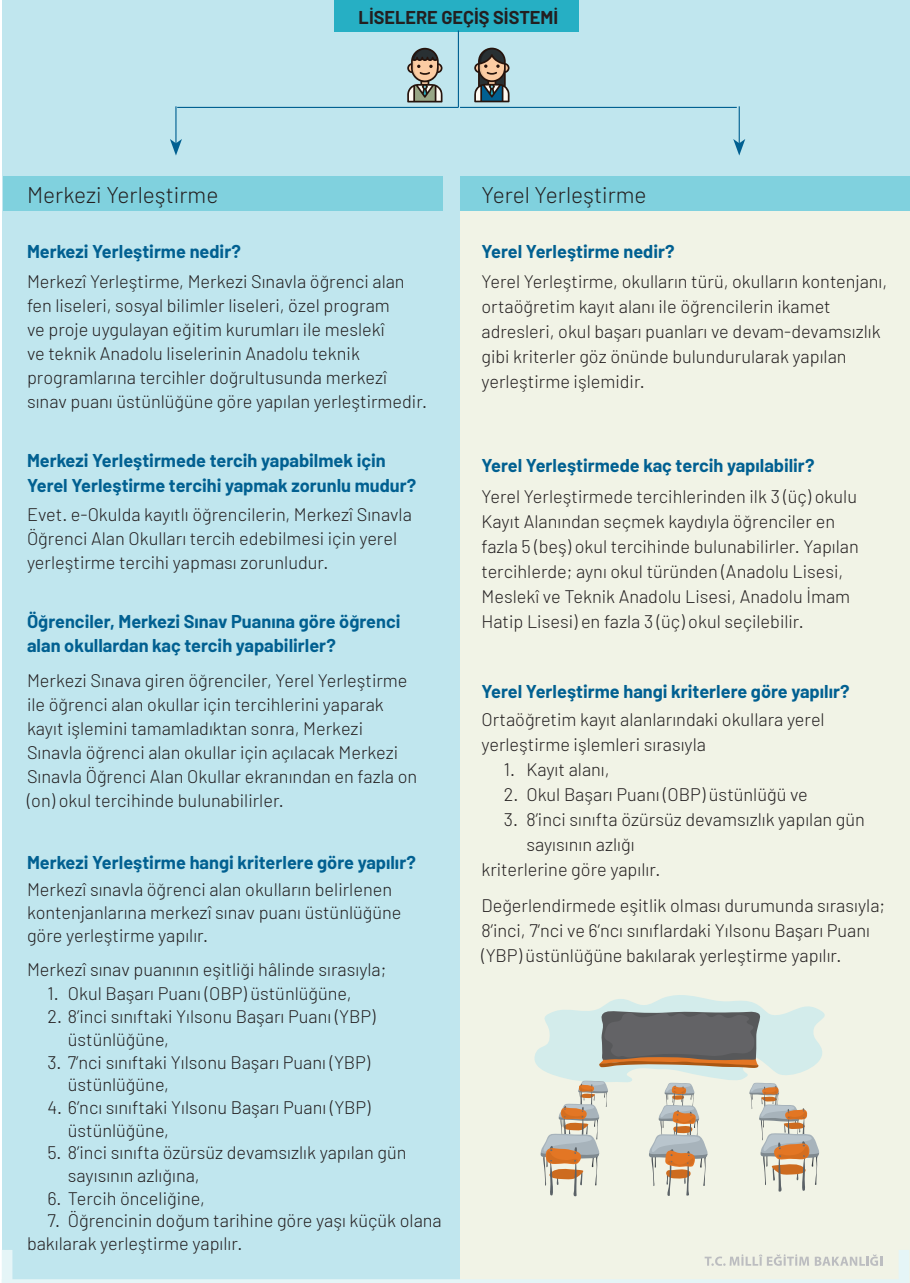
2022 LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi ve yerel yerleştirme adımları ve tarihleri Şekil 1’de verilmiştir. Şekil 1’de grldđđ gibi, merkezi ve yerel yerleştirme süreci bir yerleştirme ve iki dönemde yapılacak yerleŐtirmeye esas nakil iŐlemlerini kapsamaktadır. Bu sürecin sonunda henüz bir ortaöğretim kurumuna yerleŐemeyen ğrenciler İl/İlçe Yerleştirme ve Nakil komisyonları aracılığıyla yerleŐtirilmektedir.

2022 yılında 1.236.308 ğrenci 8. sınıfı başarıyla tamamlayarak ortaokuldan mezun (Merkezi Sınava otomatik baŐvurusu yapılmıŐ) olmuŐ ve bu öğrencilerin 1.031.799’u merkezi sınava katılmıştır. Merkezi sınav sonucuna göre 188.875 ğrenci merkezi olarak yerleşmiştir. Dolayısıyla, 2022 yılında ortaokuldan mezun olan öğrencilerin %19’u sınavla ğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleŐtirilmiŐtir.

İkinci yerleştirme türü olan yerel yerleştirmede ise öğrencilerin ikamet adresleri ve tercih ettikleri okulların sınavsız ğrenci alan okullara yerleŐtirilme sürecini ifade etmektedir. Bu raporda ilk yerleştirme kapsamında 2022 yılında gerçekleştirilen merkezi sınav puanıyla (sınavlı) ve yerel (sınavsız) yerleştirme süreci detaylı olarak incelenmiştir. 2022 LGS kapsamında gerçekleştirilen merkezi ve yerel yerleştirme adımları ve tarihleri Şekil 1’de verilmiştir. Şekil 1’de grldđđ gibi, merkezi ve yerel yerleştirme süreci bir yerleştirme ve iki dönemde yapılacak yerleŐtirmeye esas nakil iŐlemlerini kapsamaktadır. Bu sürecin sonunda henüz bir ortaöğretim kurumuna yerleŐemeyen ğrenciler İl/İlçe Yerleştirme ve Nakil komisyonları aracılığıyla yerleŐtirilmektedir. Kayıt alanları dikkate alınmaktadır. Yerel yerleştirmede öğrenciler beŐ tercih yapabilmekte, üçten fazla tercih yapmaları durumunda ikinci bir okul türüne yönelik tercih yapmaları gerekmektedir. Yerel olarak yerleşen öğrencilerin ilk üç tercihlerinden birine yerleşme oranlarının %94 olduğu görülmüştür. Bu oranın 2019 yılında %91,08, 2020 yılında %91,60, 2021 yılında %92 iken 2022 yılında %94 olması, bu oranların karŐılık geldiği ğrenci sayısı dikkate alındığında önemli ve sürekli bir iyileŐtirme olduğunu göstermektedir.

ŞEKİL 2

LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ KAPSAMINDA MERKEZİ VE YEREL YERLEŞTİRME SÜRECİ

2

TERCİH VE
YERLEŞTİRME
ANALİZLERİ

Bu bölümde 2022 yılında LGS kapsamında ortaöğretim kurumlarına merkezi sınav puanıyla ve yerel yerleştirme sürecinde öğrenci tercihleri ve yerleştirme sonuçları detaylı olarak incelenmiştir. Son dört yılda yerleştirmede sağlanan başarı 2022 yılında da devam etmiş, ilk yerleştirmede tercih yapan öğrencilerin yaklaşık %95'i tercihleri doğrultusunda ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmiştir. Analizler merkezi sınav puanına göre yerleşen ve yerel yerleşen öğrenciler için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Öncelikle, merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrencilerin okul türlerine dağılımı ve okul türlerine göre kontenjan doluluk oranları belirlenmiştir. Öğrencilerin yaptıkları tercihlerde ortaöğretim kurumu türlerinin dağılımı ve ortaokullardan ortaöğretim kurumlarına geçiş süreçleri analiz edilmiştir. Ardından, yerel yerleőtirmeye dair detaylı incelemeler yapılmıştır. Yerel yerleştirme kapsamında öğrencilerin kaçınıcı tercihlerine yerleştikleri belirlenmiş ve öğrencilerin %94'ünün ilk üç tercihine yerleőtildiği görülmüştür. Öğrencilerin ikinci bir okul türü tercih etmek zorunda olmadığı ilk üç tercihlerindeki bir ortaöğretim kurumuna yerleşme oranlarının 2021 yılındaki oranı da geçmesi bu alanda da iyileşmenin sağlandığını işaret etmektedir. Elde edilen sonuçlar, son dört yıldır merkezi sınav puanına dayalı ve yerel yerleştirme süreçlerinde sağlanan iyileştirmeleri somut bir şekilde göstermektedir.

2.1 2022 LGS Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleştirme Sonuçları

2022 yılı LGS kapsamında merkezi sınav puanına göre yerleştirme için toplam 396.595 öğrenci tercih yapmış ve 188.875 öğrenci tercihleri doğrultusunda sınavlı okullara yerleőtirilmiştir. 2022 yılında Merkezi Sınav katılan öğrencilerin %38,44'ü sınavla okullara yönelik tercih yapmıştır.

Merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrenci sayıları, toplam kontenjan sayıları ve doluluk oranları okul türlerine göre Tablo 1'de verilmiştir. Merkezi sınav puanına göre öğrenci alan Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin tüm kontenjanları dolmuştur. Anadolu Liselerinin doluluk oranı (%99,93) tam doluluk oranına çok yakındır. Anadolu İmam Hatip Liselerinde doluluk oranı %97,18'e ulaşmış,

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde ise oran %94,91 olarak hesaplanmıŐtır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin doluluk oranı 2021 yılına (%76,90) göre önemli ölçüde yükselmiştir. İlk yerleştirme sonuçlarına göre merkezi sınav puanıyla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarının kontenjanları %98,41 oranında dolmuş, tam doluluk oranlarına oldukça yaklaşmıştır.

TABLO 1

OKUL TÜRÜNE GÖRE MERKEZİ SINAV PUANINA GÖRE YERLEŞEN ÖĞRENCİ SAYISI

Okul Türü	Toplam Yerleşen Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Kontenjanı	İlk Yerleştirmede Doluluk Oranı (%)
Anadolu İmam Hatip Lisesi	38.546	39.666	97,18
Anadolu Lisesi	65.822	65.866	99,93
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	35.277	37.170	94,91
Fen Lisesi	38.850	38.850	100,00
Sosyal Bilimler Lisesi	10.380	10.380	100,00
Genel Toplam	188.875	191.932	98,41

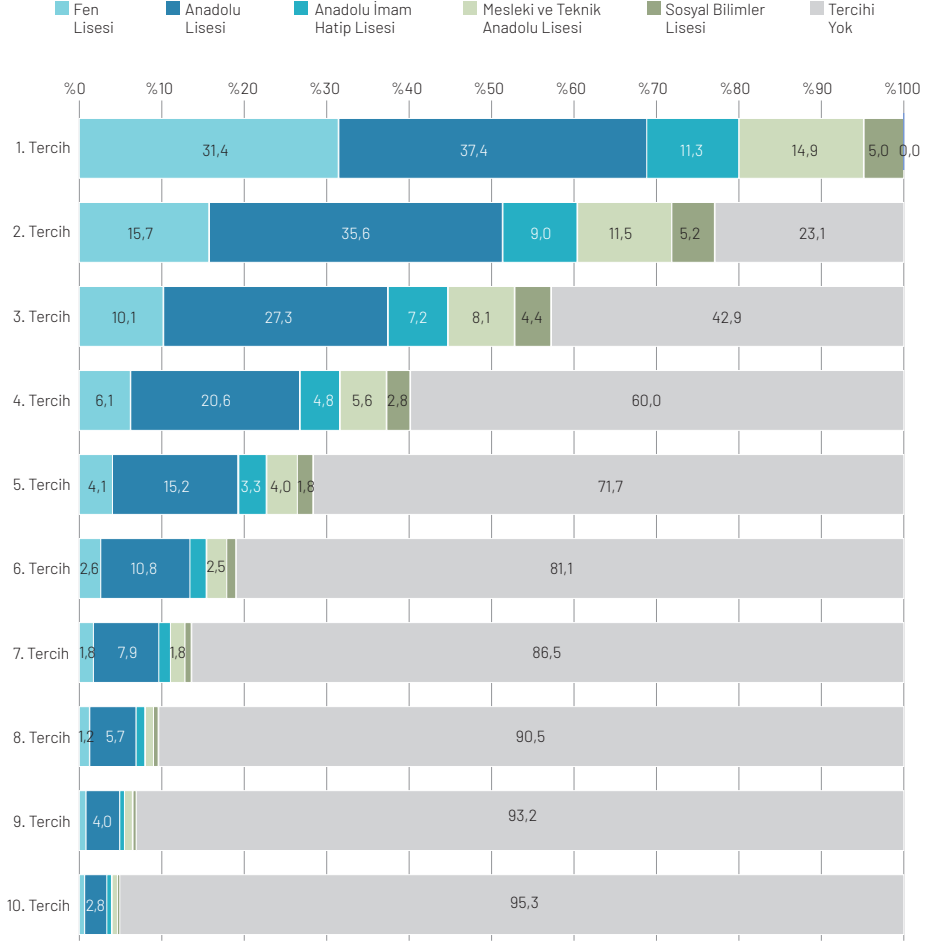
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2.1 Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleşen Öğrencilerin Okul Türüne Göre Tercih Dağılımı

2022 LGS kapsamında yapılan Merkezi Sınav sonucuna göre öğrenciler en fazla 10 okul tercihinde bulunabilmektedir. Öğrencilerin tercih eğilimlerini incelemek amacıyla okul türüne göre tercihlerinin dağılımı Grafik 1'de gösterilmiştir. Grafik 1'den görüldüğü üzere, 1. tercihinde Fen Lisesini tercih eden öğrencilerin oranı %31,4'tür. Fen Lisesinden sonra en fazla tercih edilen okul türlerinin sırasıyla Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

GRAFİK 1

MERKEZİ SINAV PUANINA GÖRE YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN TERCİHLERİNDE OKUL TÜRLERİ DAĞILIMI

*Okul türleri, merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrencilerin birinci tercihlerindeki oranlarına göre azalan sırada gösterilmiştir.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

olduğu görölmektedir. Merkezi Sınavla yerleşen öğrencilerin 2. ve 10. tercihleri arasındaki tercihlerin dağılımı incelendiğinde öğrencilerin tercihlerinin Anadolu Liselerinde yoğunlaştığı ve Fen Liselerine ilişkin tercih oranlarının Anadolu Liselerinden düşük olduğu dikkat çekmektedir. Öğrencilerin %23,1'i yalnızca 1 tercih yapmış, %71,7'si ise en fazla 4 tercih yapmıştır. Öğrencilerin yalnızca %4,7'si 10 tercih hakkının tümünü kullanmıştır. 2019, 2020 ve 2021 yıllarındaki tercih dağılımı ile kıyaslandığında öğrencilerin yoğunlaştığı okul türlerinin benzerlik gösterdiği görölmektedir.

2.3 Merkezi Sınav Puanına Göre Yerleştirmede Ortaokul ve Lise Türleri Arası Geçişler

Ortaokuldan liseye geçiş sürecinde okul türleri arasındaki geçiş oranları, öğrencilerin lise tercih eğilimlerini belirlemek açısından önemlidir. Bu kapsamda, merkezi sınav puanına göre farklı lise türlerine yerleşen öğrencilerin mezun oldukları okul türlerine göre dağılımı Tablo 2'de ve Grafik 2'de verilmiştir. Tablo 2'de, merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrenciler arasında en büyük öğrenci grubunun (%67,08) resmi ortaokul mezunları olduğu görölmektedir. Resmi ortaokul mezunları Anadolu Lisesi ve Fen Lisesine yerleşen öğrencilerin yaklaşık %70'ini, Sosyal Bilimler Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin ise yaklaşık %80'ini oluşturmaktadır. Anadolu İmam Hatip Lisesine yerleşen öğrencilerin %42,18'i resmi ortaokul mezunu, %52,59'u ise imam hatip ortaokulu mezunudur. Özel ortaokul mezunlarının yerleşen öğrenciler arasında en yüksek oranlarda bulunduğu lise türleri sırasıyla Fen Lisesi (%21,54) ve Anadolu Lisesidir (%19,45). Yatılı bölge okulu mezunlarının yerleşenler arasında en yüksek orana (%1,31) sahip olduğu lise türü Sosyal Bilimler Lisesi, en düşük orana (%0,62) sahip olduğu lise türü ise Anadolu Lisesidir. 2019, 2020 ve 2021 yılları ile kıyaslandığında, merkezi sınav puanına göre yerleşen öğrencilerin ortaokul ve lise türleri arasındaki geçiş oranları ve geçiş eğilimlerinin 2022 yılında önemli farklılıklar göstermediği ifade edilebilir. Diğer bir ifadeyle, ortaokul mezunlarının ortaöğretime geçiş sürecindeki tercih eğilimleri geçen yıllardaki eğilimleriyle uyum içindedir.

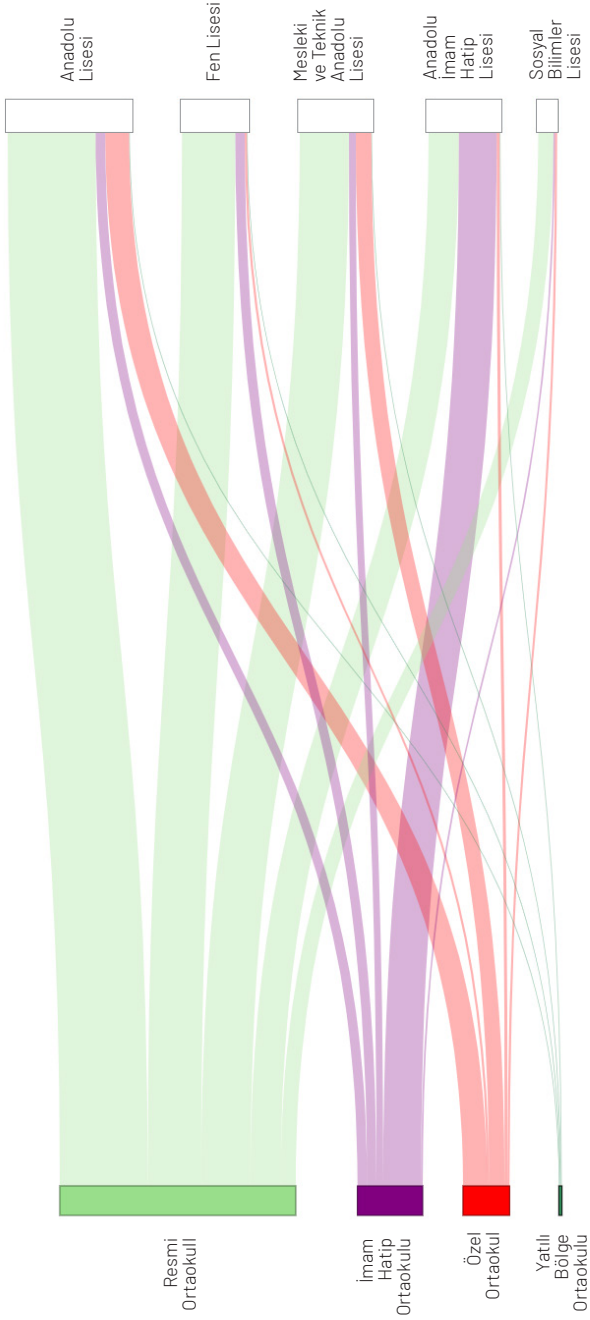
TABLO 2

MERKEZİ SINAV PUANINA GÖRE YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN
ORTAOKUL VE LİSE TÜRLERİ ARASINDAKİ GEÇİŞ ORANLARI

Ortaokul Türü	Toplam Yerleşen Öğrenci Sayısı	Toplam Yerleşen Öğrenci Oranı (%)	YerleŐilen Lise Türü									
			Anadolu Lisesi		Fen Lisesi		Anadolu İmam Hatip Lisesi		Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		Sosyal Bilimler Lisesi	
			Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Oranı (%)	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Oranı (%)	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Oranı (%)	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Oranı (%)	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yerleşen Öğrenci Oranı (%)
Resmi Ortaokul	126.689	67,08	47.194	71,70	26.432	68,04	16.259	42,18	28.681	81,30	8.123	78,26
İmam Hatip Ortaokulu	35.312	18,70	5.419	8,23	3.643	9,38	20.272	52,59	5.078	14,39	900	8,67
Özel Ortaokul	25.137	13,31	12.804	19,45	8.368	21,54	1.566	4,06	1.178	3,34	1.221	11,76
Yatılı Bölge Ortaokulu	1.737	0,92	405	0,62	407	1,05	449	1,16	340	0,96	136	1,31
Toplam	188.875	100,00	65.822	100,00	38.850	100,00	38.546	100,00	35.277	100,00	10.380	100,00

GRAFİK 2

MERKEZİ SINAV PUANINA GÖRE YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN ORTAOKUL VE LİSE TÜRLERİ ARASINDAKİ GEÇİŞ DİYAGRAMI

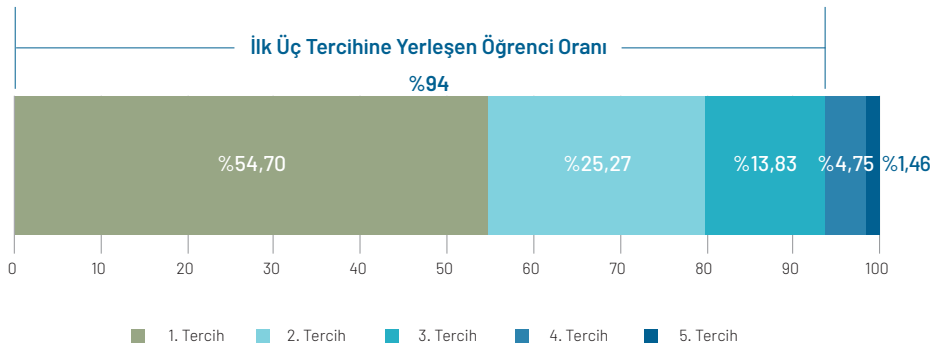
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

2.4 2022 Yerel Yerleştirme Sonuçları

Yerel yerleştirme, öğrencilerin ikamet ettikleri bölgede veya yakın bölgelerdeki sınavsız ğrenci alan ortaöğretim kurumlarına tercihleri doğrultusunda yerleőtirilmesi sürecini ifade etmektedir. 2022 LGS kapsamında yerel yerleştirme sonuçları ve öğrencilerin yerel yerleştirme tercihleri detaylı olarak incelenmiştir. Grafik 3'te yerel yerleştirme kapsamında yerleşen öğrencilerin tercihlerine yerleőtme oranları verilmiştir. Grafik 3'te grldği gibi, yerleşen öğrencilerin yarısından fazlası (%54,70) ilk tercihlerindeki ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmiőtir. İlk tercihine yerleşen ğrenci oranında 2021 yılına göre (%50,6) artış olduğu grlmektedir. Yerel yerleştirme kapsamında bir ortaöğretim kurumuna yerleşen öğrencilerin ilk üç tercihlerinde seçtikleri okullara yerleőtme oranı %94'tür. Bu sonuç öğrencilerin çok büyük kısmının, ikinci bir okul türü seçme zorunluluğunun olmadığı ilk üç tercihleri kapsamında yerleőtirildiėinin göstergesidir. İlk üç tercihinden birine yerleşen ğrenci oranı 2021 yılına (%92) göre artmıőtir.

GRAFİK 3

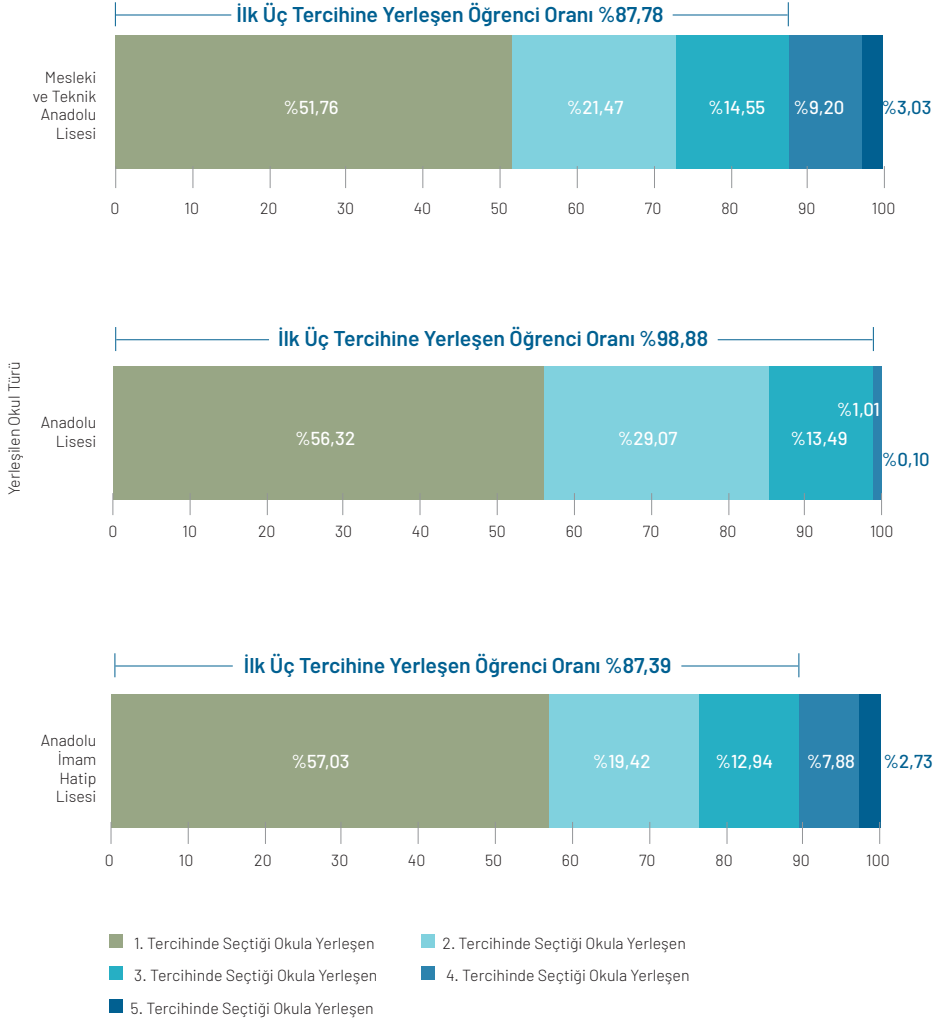
ÖĞRENCİLERİN YEREL YERLEŞTİRME KAPSAMINDA YERLEŞTİKLERİ TERCİH SIRASI DAĞILIMI

Farklı okul türlerine yerleşen öğrencilerin hangi tercih sırasında yerleştiğine ilişkin oranlar Grafik 4'te verilmiştir. Grafik 4'te Anadolu İmam Hatip Liseleri, Anadolu Liseleri ve Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerine yerleşen öğrencilerin bu okulları kaçınıcı sırada tercih ettikleri incelenmiştir. Anadolu İmam Hatip Lisesine yerleşen öğrencilerin %57,03'ü 1. tercihinde seçtiği okula, %19,42'si 2. tercihinde seçtiği okula ve %12,94'ü ise 3. tercihinde seçtiği okula yerleşmiştir. Anadolu İmam Hatip Lisesine yerleşen öğrencilerin %87,39'unun yerleştikleri okul, ilk 3 tercihi arasındadır. Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin yarısından fazlası (%56,32) 1. tercihinde seçtiği okula yerleşmiştir. 2. sırada tercih ettiği Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin oranı ise %29,07'dir. Öğrencilerin %13,49'u 3. tercihinde seçtiği Anadolu Lisesine yerleşmiştir. Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin %98,88'i ilk 3 tercihindeki okullardan birine yerleşmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin %51,76'sı 1. tercihinde seçtiği okula yerleşmiştir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin %21,47'si 2. tercihinde seçtiği okula, %14,55'i ise 3. tercihinde seçtiği okula yerleşmiştir. Dolayısıyla, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin %87,78'i yerleştikleri okulu ilk 3 sırada tercih etmiştir. Bu sonuçlara göre, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Anadolu Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin çoğunluğunun ilk 3 tercihleri doğrultusunda bu okul türlerine yerleştikleri görülmektedir.

GRAFİK 4

YEREL YERLEŞTİRMEDE TERCİH SIRASINA GÖRE ÖĞRENCİLERİN YERLEŞTİKLERİ OKUL TÜRLERİ

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

3

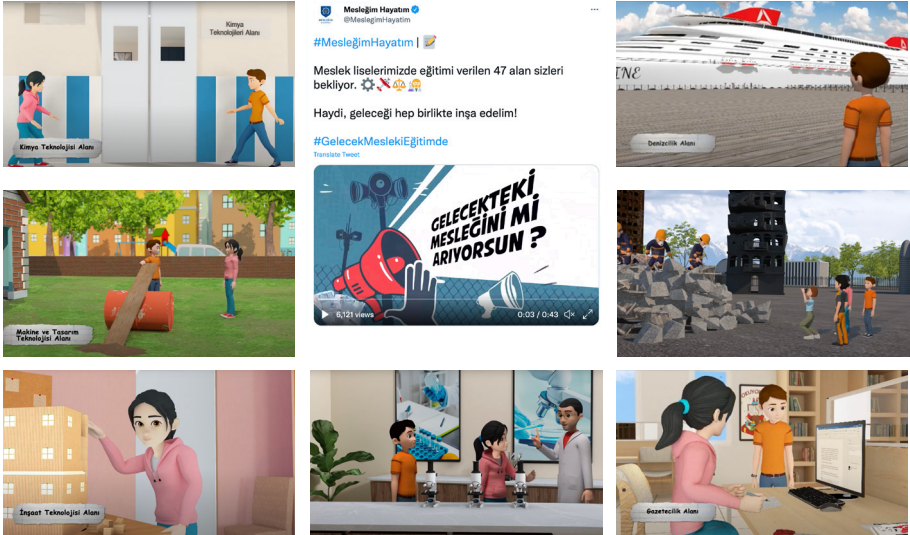
TERCİHLER İÇİN
REHBERLİK
HİZMETLERİ

MEB, 2019 yılında Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında merkezi sınav puanına göre ve yerel yerleştirme tercihi yapacak olan öğrencilerin tercihlerine destek olmak, isabetli tercihlerde bulunmalarına yardım etmek için Tercih Rehberini oluşturdu. Tercih Rehberi, 2019 yılından bu yana LGS kapsamındaki tercih süreçlerinde oldukça yoğun bir şekilde kullanıldı. E-Okul platformu üzerinden Tercih Rehberine ulaşabilen öğrenciler istedikleri il ve ilçede, belirledikleri yüzdelik dilimler arasında Merkezi Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarının tercih kodunu, okul adını, türünü, öğretim süresini, öğretim şeklini, pansiyon durumunu, yabancı dilini, kontenjanını, adresini, 2021 yılı en düşük ve en yüksek yüzdelik dilimlerine ulaşabilmektedir. Tercih Rehberi aracılığıyla öğrenciler tüm ortaöğretim kurumlarının kontenjanlarını da görüntüleyebilmektedir. Kişisel bilgilerini kullanarak rehberine giren öğrenciler sınav puanlarına göre Türkiye geneli ve il yüzdelik dilimlerini öğrenebilmektedir. 2022 yılında Merkezi Sınav Tercih Rehberinin kullanım sayısı 3.631.226'ya ulaşmıştır.

Öğrencilerin yerel yerleştirme tercihleri için detaylı bilgiler sağlayarak isabetli tercihler yapmalarına rehberlik üzere geliştirilen Yerel Yerleşme Tercih Rehberi de 2022 yılında öğrenciler tarafından oldukça sık kullanılmıştır. Öğrenciler, Yerel Yerleşme Tercih Rehberi aracılığıyla ikamet adreslerine göre tercih edebilecekleri okulları "Kayıt Alanı", "Komşu Kayıt Alanı" ve "Diğer Kayıt Alanı" şeklinde gruplandırılmış olarak görebilmektedir. Yerel yerleştirme ile öğ-

renci alan ortaöğretim kurumları için hazırlanan tercih rehberinde tarama sonucunda her bir okulun tercih kodu, türü, öğretim süresi, öğretim şekli, pansiyon durumu, yabancı dili, kayıt alanı, kontenjanı ve adres bilgilerine ulaşılabilmektedir. 2022 yılında Yerel Yerleştirme Tercih Rehberinin kullanım sayısı 15.432.114'e ulaşmıştır. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) tarafından 2019 yılında oluşturulan Mesleğim Hayatım Portalı da 2022 LGS kapsamındaki tercihlerinde en sık başvuru alan kaynaklar arasında yer almıştır. Mesleğim Hayatım, son yıllarda önemli atılımların yapıldığı mesleki ve teknik eğitim alanına ilgi duyan herkesin buluşma noktası olmak üzere yapılandırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda platform tanıtım ve rehberliğe yönelik zengin içeriklere sahiptir. 2022 yılında Mesleğim Hayatım Portalı 1 milyon 800 bin kez kullanılmıştır. "Meslekleri tanıyalım", "geleceğin meslekleri", "mesleki tanıtım videoları", "mesleki rehberlik ve yönlendirme" ve "mesleki eğitim videoları" konu başlıklarındaki içerikler tercih döneminde büyük bir ilgi görmüştür. Tercih Rehberleri ve Mesleğim Hayatım Platformunun kullanım sayıları dikkate alındığında, bu araçların ortaöğretim kurumlarına yönelik öğrenci tercihlerinde önemli birer başvuru kaynağı haline geldiği görülmektedir.

4

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE SEKTÖR
VE BAKANLIK PAYDAŞLARI ARASINDA
YAPILAN PROTOKOLLER KAPSAMINDAKİ
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ

Millî Eğitim Bakanlığının mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi konusunda birçok hedefi bulunmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi amacıyla MEB tarafından kısa süre içinde birçok somut adım atılmıştır (Canbal vd., 2020; Özer, 2020a, 2020b). Dünyadaki eğilimler incelendiğinde de, özel sektörün mesleki ve teknik eğitimin yapılandırılması ve uygulamasında daha fazla söz sahibi olduğu görülmektedir (Avrupa Komisyonu, 2017; Sharma, 2014). Birçok ülkede mesleki ve teknik eğitimden sorumlu kurumlar ile özel sektör arasındaki işbirliği sayısında artış ve yapılan işbirliklerinin kapsamında derinleşme yapıldığı gözlemlenmektedir (Bennell ve Segerstrom, 1998; Simmons, 2017). Türkiye’de atılan adımlardan en önemlisi, sektörle işbirliği içinde mesleki ve teknik eğitimin niteliğini artırmak, öğrencilerin mesleki becerilerini geliştirmek ve öğrencilerin istihdam imkânlarını zenginleştirmek için sektör ve Bakanlık paydaşları ile yapılan protokollerdir.

Bu bölümde MEB ile sektör ve diğer paydaşlar arasında yapılan protokollerin kapsamı açıklanarak bu protokoller kapsamındaki okullara yerleşen öğrencilerin yüzdeler dilimleri hakkında bilgi verilecektir.

4.1 MEB ile ASELSAN Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü

MEB ile ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ő. arasında imzalanan protokol doğrultusunda ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kurulmuştur. Bu okulda öğrenciler Elektrik-Elektronik Teknolojisi ve Makine Teknolojisi alanlarında eğitim alabilecek ve savunma sanayinde ihtiyaç duyulan nitelikli işgücüne katkı sağlayacaktır. Alan ve dal derslerinin ASELSAN uzmanları tarafından verileceği okulda ASELSAN atölye ve laboratuvarları kullanılacak, istihdam için mezunlar öncelikli olacaktır. Ayrıca okul tarafından belirlenen mezunlara, araştırma üniversitelerinin ASELSAN’ın ilgili mühendislik bölümlerinde eğitim almaları durumunda burs sağlanacaktır.

Tablo 3'te ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin en düşük ve en yüksek yüzdelerik dilimleri verilmiştir. Tablo 3'te görüldüğü gibi, ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine merkezi olarak yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimleri alanlara göre %0,44 ve %2,28'dir. ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, sağladığı imkanlar ile yüksek başarı gösteren öğrencilerin tercihleri arasında yer almıştır.

TABLO 3

ASELSAN MTAL'E YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDELİK DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdelerik Dilim
Elektrik-Elektronik Teknolojisi	0,44
Makine ve Tasarım Teknolojisi	2,28

T.C. MİLLİ EĞTİM BAKANLIĞI

4.2 MEB ile ASELSAN Konya Silah İşletmeleri A.Ş. Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü

Savunma sanayinde ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünü mesleki eğitim aracılığıyla yetiştirmek amacıyla MEB ile ASELSAN Konya Silah İşletmeleri A.Ş. arasında protokol imzalanmıştır. 2021 yılında imzalanan protokol kapsamında ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kurulmuştur. Lisede elektrik-elektronik teknolojisi ve makine ve tasarım teknolojisi olmak üzere iki alanda eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır.

ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrencilere yabancı dil ağırlıklı eğitim verilmekte, alan ve dal derslerinden bazıları ASELSAN Konya uzmanları tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, öğrencilerin eğitim alaca-

ğı çalışma atölyeleri de ASELSAN Konya tarafından kurulmuştur. 2021 yılında ilk kez öğrenci alan ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine 2022 yılında yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdeler dilimleri Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4'te görüldüğü üzere ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ilk yılında elde ettiği başarıyı 2022 yılında da sürdürmüştür. Yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdeler dilimleri alanlarına göre %0,79 ve %1,96'dır. Bu sonuç, ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin de %'lik başarı diliminden öğrenci alan ortaöğretim kurumları arasına girmesini sağlamıştır.

TABLO 4

ASELSAN KONYA MTAL'E YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN
ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDEKİ DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdeler Dilim
Elektrik-Elektronik Teknolojisi	1,96
Makine ve Tasarım Teknolojisi	0,79

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

4.3 MEB ile İTÜ Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü

MEB ile İstanbul Teknik Üniversitesi arasında imzalanan protokol kapsamında Ziya Kalkavan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yerleşkesinde İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kurulmuştur. Bu okulda öğrenciler dal ve alan eğitimlerini yabancı dil ağırlıklı olarak alacak, yabancı dil eğitimi İstanbul Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu tarafından verilecektir. Öğrenciler kurulacak olan Artırılmış Sanal Gerçeklik Laboratuvarını (AVR) kullanabilecek, meslek derslerini İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından belirlenecek atölye, laboratuvarlarda ve İTÜ Arı Teknokent'te gerçekleştireceklerdir. Öğrencilerin meslek dersleri İstanbul Teknik Üniversitesi uzmanları tarafından

koordine edilecektir. Biliőim teknolojisi ve elektrik-elektronik teknolojisi alanlarında eğitim verilen İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde her iki alanda da kontenjanlar dolmuştur ve yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimleri Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5'te görüldüğü üzere, İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine merkezi olarak yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimleri mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim kurumları bağlamında oldukça yüksektir. 2022 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimleri alanlarına göre %2,09 ve %3,25'tir

TABLO 5

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MTA'YE YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN
ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDELERİK DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdelerik Dilim
Biliőim Teknolojileri	2,09
Elektrik-Elektronik Teknolojisi	3,25

T.C. MİLLİ EĞTİM BAKANLIĞI

4.4 MEB ve Teknopark İstanbul Arasında Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği Protokolü

2020 yılında MEB ve Teknopark İstanbul arasında yapılan protokol ile siber güvenlik alanında eğitim vermek üzere açılan Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 2022 yılında da başarılı öğrencilerin tercihi olmaya devam etmiştir. Birinci yıl İngilizce hazırlık sınıfı olacak şekilde 5 yıl eğitim verilecek lisenin eğitim programında siber güvenlik ve kültür derslerine ağırlık verilmektedir. Teknopark İstanbul'un içinde bulunan lisede öğrenciler sızma testi, adli biliőim, yapay zekâ ve siber tatbikat laboratuvarlarında eğitim alacaklardır. Tablo 6'da görüldüğü gibi, tercihleri doğrultusunda Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimi 0,40 olmuştur.

TABLO 6

TEKNOPARK İSTANBUL MTAL'E YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN
ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDELİK DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdellik Dilim
Biliőim Teknolojileri	0,40

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

4.5 MEB ve İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü

2021 yılında MEB ve Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ), Hasan Kalyoncu Üniversitesi (HKÜ), İGA Havalimanı İőletmesi (İGA), Türk Hava Yolları Teknik (THY Teknik) arasında yapılan protokol ile öncelikle uçak bakım alanı, ulaőtırma hizmetleri ve yiyecek içecek hizmetleri alanlarında eğitim vermek üzere açılan İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi başarılı öğrencilerin tercih ettiği okullardan biri olmuştur. Birinci yıl hazırlık olacak şekilde 5 yıl öğrenim görecek öğrenciler, YTÜ, HKÜ, İGA ve THY Teknik destekleriyle son teknolojik donanıma ve beceriye sahip olacak şekilde eğitim alacaktır. İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde iki yabancı dil eğitimi verilecektir. İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 2022 yılında başarılı öğrencilerin tercih ettiği okullardan biridir. Tablo 7'de görüldüğü üzere İstanbul Havalimanı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdellik dilimi 1,14 olmuştur.

TABLO 7

İSTANBUL HAVALİMANI MTAL'E YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN
ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDELİK DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdellik Dilim
Uçak Bakım Alanı	1,14

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

4.6 MEB ve Demirören Medya Mesleki ve Teknik Eğitim İş birliği Protokolü

MEB ile Demirören Medya arasında imzalanan protokol kapsamında Demirören Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Lisesi kurulmuştur. Bu okulda öğrenciler alan ve dal eğitimlerini yabancı dil ağırlıklı olarak alacak, alan dersleri Demirören Medya öğretmenleri tarafından verilecektir. Öğrencilerin işletmelerdeki mesleki eğitim uygulamaları Demirören tesislerinde gerçekleştirilecektir. Ayrıca okulda öğrenim gören başarılı öğrencilere burs desteği sağlanacaktır. 2022 yılında ilk kez öğrenci alan Demirören Medya MTAL, başarılı öğrencilerin tercihi olmuştur. Tablo 8’de görüldüğü üzere, Radyo-Televizyon ve Gazetecilik alanlarında yerleşen öğrencilerin en yüksek yüzdelerik dilimleri 0,12 ve 0,6’dır. Bu sonuç, okulun kurulduğu ilk yıl %1’lik dilimden öğrenci alan okullar arasına girmesini sağlamıştır.

TABLO 8

DEMİRÖREN MEDYA MTAL’E YERLEŞEN ÖĞRENCİLERİN ALANLARA GÖRE EN YÜKSEK YÜZDELİK DİLİMLERİ

Alan	En Yüksek Yüzdelerik Dilim
Radyo-Televizyon	0,12
Gazetecilik	0,6

T.C. MİLLİ EĞTİM BAKANLIĞI

3

SONUÇ

Liselere Geçiş Sistemi (LGS), Bakanlığımız tarafından 2017-2018 eğitim ğretim yılından bu yana kullanılmaktadır. Bu sistem kapsamında, ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ortaöğretime geçiői için iki farklı türde yerleştirme süreci yürütülmektedir. Merkezi sınav puanına göre yerleştirmede öğrenciler sınavla ğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmekte ve öğrencilerin sınav performansı temel ölçüt ölmektedir. Çalışmanın nceki bölümünde 2022 yılı Merkezi Sınavına katılan ve sınav puanına göre yerleşen öğrencilerin performansları alt testler düzeyinde incelenmiştir.

Bu bölümde, 2022 LGS ilk yerleőtirmesi sonucunda hem merkezi (sınavlı) hem de yerel (sınavsız) yerleşen öğrencilerin tercihleri incelenmekte hem de ortaokul ile ortaöğretim kurumları arasındaki geçişler değerlendirilmektedir. Bunun yanında, son yıllarda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından özel bir önem atfedilerek yüksek başarılı öğrencilerin tercihi haline gelen mesleki eğitim kurumlarının mevcut durumu yerleştirme sonuçlarına göre önceki yıllarla karőılaőtirmalı olarak tartıőılmaktadır. Dolayısıyla raporun bu kısmı, ilk yerleştirme sonuçları aracılığıyla LGS sisteminde yapılan iyileőtirmelerin yansımalarının veri temelinde görülmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

LGS kapsamında son üç yılda yapılan il ve ilçe düzeyindeki iyileőtirmeler, her yıl raporlarda aıklanığı birçok yerleştirme göstergesi açısından önemli iyileőtirmeler sađlamıőtir. Yıllar içinde, tercih yapan yerleőtme oranları ile birlikte öğrencilerin daha st tercihlerine yerleőtme oranlarında da eő zamanlı iyileőtme gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte hem sınavla hem de yerel yerleştirme ile ğrenci alan ortaöğretim kurumlarının doluluk oranları önemli ölçüde artmıőtir. 2020 yılında Covid-19 salgınının olumsuz etkileri ve ortaokuldan mezun olan ğrenci sayısındaki büyük artıőa rağmen yerleştirme göstergelerinde iyileőtme sürdürülmüştür. Bu durum, elbette MEB tarafından her yıla özgü planlamalarla birlikte sürekli iyileőtirme yaklaőtımının kararlılıkla sürdürülmesinin bir sonucudur.

Çalışmanın bu bölümünde sunulan sonuçlar, yerleştirme sürecinde sürdürülen iyileşmelerin 2022 yılında en üst düzeye ulaőtığını göstermektedir. Bu bağlamda, ilk yerleştirme sürecinde merkezi sınav puanıyla veya yerel olmak üzere herhangi bir tercihte bulunan 1.008.139 kişinin yaklaşık %95'i tercih ettiği bir ortaöğretim kurumuna yerleőtirilmiştir. Bu süreçte, tercih yapan öğrencilerden 188.875'i merkezi sınav puanına dayalı olarak sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına, 762.655'i yerel yerleştirme ile ikamet adreslerine yakın ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmiştir.

Merkezi sınav puanına dayalı veya yerel olarak yerleşen öğrencilerin tercihlerinin dağılımları ve tercihleri doğrultusundaki ortaöğretim kurumlarına yerleşme oranları yerleőtirmenin niteliği açısından oldukça önemlidir. Daha öncelikli tercihlerinde bulunan ortaöğretim kurumlarına yerleşmek öğrenci ve velilerin memnuniyeti açısından belirleyicidir. Dolayısıyla geçiş sistemlerinin öğretmen ve velilerin tercihlerini gerçekleőtirmek için sürekli iyileştirilmesi ve bu iyileőtirme sürecinde objektif kriterlere bağlı kalınması gerekmektedir.

2022 yılında il, ilçe ve kurum düzeyinde yapılan planlamalar sonucunda öğrencilerin öncelikli tercihlerine yerleşim oranlarında önemli artışlar sağlanmıştır. Öğrencilerin büyük bir kısmının (%80'den fazla) yerleőtildiđi yerel yerleştirmede ilk üç tercihe yerleşme oranı 2021 yılında yapılan iyileőtirmelerle %92'ye ulaşmışken 2022 yılında %94 ile daha da yukarı taşınmıştır. Öğrencilerin ilk üç tercihinde ikinci bir okul türü tercihinin zorunlu olmaması, bu tercihlerini öncelikli hale getirmekte ve bu tercihlerle yerleştirme oranlarının bir değerlendirme ölçütü haline getirmektedir. Dolayısıyla yıllar içinde iyileőtirilen bu oran 2022 yılında tepe noktasına ulaşmıştır.

Öncelikli tercihlere yerleşme konusundaki diğer bir gelişme, bu oranın tüm ortaöğretim kurumu türlerinde artırılmış olmasıdır. Örneğin mesleki ortaöğretim kurumlarına yerleşen öğrencilerin ilk tercihlerindeki kuruma yerleşme oranları

2021'de %45,5 iken 2022'de %51,8'e; Anadolu liselerinde %52,9'dan %56,3'e ve Anadolu imam hatip liselerinde %55,5'ten %57,1'e yükselmiştir. Benzer artışların ilk üç tercihe yerleştirme oranları açısından tüm okul türlerinde gerçekleşmesi de vurgulanması gereken diğer bir sonuçtur. Bu bağlamda, yerel yerleştirme sürecindeki iyileőtirmelerin öğrencilerin tercihleri ile uyumlu sonuçlar doğurduğu tüm göstergeler aracılığıyla görölmektedir.

2022 yılında yapılan planlamaların sonuçları merkezi sınav puanına dayalı yerleştirme sonuçlarında da kendini göstermektedir. Tüm ortaöğretim kurumu türlerinde kontenjanlar artırılmış, kontenjan artışına doluluk oranlarındaki artış eşlik etmiştir. 2021 yılında sınavla öğrenci alan eğitim kurumlarının doluluk oranları %95,2 iken bu oran 2022 yılında %98,4'e ulaşmıştır. Bu artışta özellikle mesleki ve teknik Anadolu liselerine değinmekte fayda vardır zira bu kurumların doluluk oranları yaklaşık %77'den %95'e çıkmıştır. Bu sonuç, aynı zamanda öğrencilerin mesleki eğitime yönelimin artışının somut bir göstergesi olması açısından önemlidir. Diğer bir bulgu, merkezi sınav puanına dayalı yerleşen öğrencilerin tercihlerinin geçen yılla benzer olmasıdır; öğrenciler ilk üç tercihlerinde fen liseleri, mesleki ve teknik Anadolu liseleri ve Anadolu liselerini daha fazla tercih etmektedir. Diğer ortaöğretim kurumları ise sonraki tercihlerde ağırlık kazanmaktadır.

Öğrencilerin ortaöğretim kurumlarına yerleőtirilmesi sürecinde MEB tarafından son yıllarda geliştirilen "Tercih Rehberleri" ve "Mesleki Eğitim Platformu" başta olmak üzere sunulan kaynaklar yoğun bir şekilde kullanılmıştır. MEB ile sektör temsilcileri arasında yapılan işbirlikleri sonucunda son yıllarda yüksek başarılı öğrencilerin tercih ettiği mesleki ortaöğretim kurumları mevcut başarılarını 2022 yılında da sürdürmüştür. ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL), ASELSAN Konya MTAL ve Teknopark İstanbul MTAL, 2022 yılında da %'lik başarı diliminden öğrencilerin tercihi olmaya devam etmiştir. Bu kurumlara 2022 yılında açılan Demirören Medya MTAL de katılmış, ayrıca yakın zamanda kurulan İstanbul Havalimanı MTAL ve Sabiha Gökçen MTAL de bu yüksek başarıya eşlik etmiştir.

Çalışmanın farklı bölümlerinde sunulan bulgular, LGS sürecinde yıllara yayılan ve somut etkileri görölen iyileőtirmelerin 2022 yılında da daha üst düzeye ulaőtığını göstermektedir. Bu bağlamda, öğrenci talepleri ile uyumlu düzenlemelerin yapılması, il-ilçe ve kurum düzeyindeki planlamalar ile birlikte birçok göstergede eşzamanlı bir iyileőtirmeyi mümkün hale getirmiőtir. Bu çalışmanın da sunduğu sonuçlar ile ortaöğretime geçiői iyileőtirmeye katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Kaynaklar

- Avrupa Komisyonu, (2017). *Business cooperating with vocational education and training providers for quality skills and attractive futures*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Bennell, P., & Segerstrom, J. (1998). Vocational education and training in developing countries: Has the World Bank got it right? *International Journal of Educational Development*, 18(4), 271-287.
- Canbal, M. S., Kerkez, B., Suna, H. E., Numanoğlu, K. V., & Özer, M. (2020). Mesleki ve teknik ortaöğretimde paradigma değişimi için yeni bir adım: *Eğitim programlarının güncellenmesi*. *Eğitim ve İnsan Bilimleri: Teori ve Uygulama*, 11(21), 1-25.
- MEB (2018). *2023 eğitim vizyonu*. Ankara: MEB.
- MEB (2020). *2020 Liselere Geçiş Sistemi (LGS): Merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansı*. Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No: 14. Ankara: MEB.
- Özer, M. (2020a). Türkiye’de mesleki eğitimde paradigma değişimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 357-384.
- Özer, M. (2020b). *Mesleki eğitimde paradigma değişimi: Türkiye’nin mesleki eğitim ile imtihanı*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Kitapları.
- Özer, M., Gençoğlu, C., & Suna, H. E. (2020). Türkiye’de eğitimde eşitsizlikleri azaltmak için uygulanan politikalar. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 294-312.
- Özer, M. (2021). A new step towards narrowing the achievement gap in Turkey: “1,000 schools in vocational education and training” project. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 97-108.
- Özer, M., Gençoğlu, C., & Suna, H. E. (2021). Okul öncesi eğitimin Türkiye’de gelişimi ve eşitsizlikleri azaltmadaki rolü. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(1), 356-370.
- Sharma, N. (2014). Private sector in vocational education. *Indian Journal of Industrial Relations*, 49(3), 409-421.
- Simmons, V (2017). *The future of public sector vocational education and training: the 2012 Queensland and Victorian case for reform*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Monash Üniversitesi.
- Suna, H. E., Tanberkan, H., Gür, B. S., Perc, M., & Özer, M. (2020). Socioeconomic status and school type as predictors of academic achievement. *Journal of Economy Culture and Society*, 61, 41-64.
- Suna, H. E., Tanberkan, H., & Özer, M. (2020). Changes in literacy of students in Turkey by years and school types: Performance of students in PISA applications. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 11(1), 76-97.
- Suna, H. E., & Özer, M. (2021a). Türkiye’de sosyoekonomik düzey ve okullar arası başarı farklarının akademik başarı ile ilişkisi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 12(1), 54-70.
- Suna, H. E., & Özer, M. (2021b). The impact of school tracking on secondary vocational education and training in Turkey. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, doi: 10.16986/HUJE.2021068158

